

УДК 615.32:616.31

Л.І. Шульга

**ФІТОПРЕПАРАТИ В СТОМАТОЛОГІЇ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ**

*Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації,
Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна*

e-mail: shulga_ludmila@ukr.net

Резюме: Проведено аналіз асортименту фітопрепаратів для місцевого застосування у терапевтичній стоматології на фармацевтичному ринку України. Визначено найбільш вживані лікарські рослини, що використовують у виробництві вітчизняних та іноземних засобів. Окреслені перспективи створення нових препаратів на основі лікарської рослинної сировини.

Ключові слова: фітопрепарати місцевої дії, терапевтична стоматологія, лікарська рослинна сировина.

Вступ. В останні роки спостерігається зростання рівня стоматологічної захворюваності населення України. Висока розповсюдженість хвороб ротової порожнини, незважаючи на збільшення існуючих схем лікування, спричиняє необхідність пошуку нових дієвих речовин та створення на їх основі ефективних лікарських засобів (ЛЗ)^{2,6}.

На сьогодні важливою складовою частиною лікувально-профілактичних заходів низки патологічних станів у стоматологічній практиці є фітозасоби (ФЗ)^{4,5,8-10}. Застосуванню ЛЗ рослинного походження в терапії захворювань ротової порожнини (РП) здавна приділяється особлива увага¹².

Численність факторів патогенезу хвороб пародонту обумовлює характер їх лікування – комплексність, а саме біологічно активні речовини лікарських рослин (ЛР) спроможні чинити комплексну, різноспрямовану дію на ланки патогенезу означених захворювань. Крім того, засоби на основі лікарської рослинної сировини (ЛРС), як правило, малотоксичні, проявляють м'який вплив, у зв'язку з чим можливе їх довготривале використання не лише для дорослих пацієнтів, а й для дітей та підлітків^{5,7,10}.

Отже, актуальними є дослідження сучасного стану стоматологічних засобів рослинного походження на вітчизняному фармацевтичному ринку (ФР), що необхідно для висвітлення перспектив створення нових ФЗ.

Мета дослідження – проведення поглибленого аналізу ФЗ місцевої дії для лікування

запальних захворювань пародонту та слизової оболонки порожнини рота (СОПР) на ФР України. Визначення частоти використання вихідних ЛР, ЛРС або вилучені комплекси з яких є складовою засобів вітчизняного та іноземного виробництва з метою окреслення кола перспективної ЛРС та розробки на її основі нових засобів для стоматології.

Матеріали та методи дослідження. Для дослідження використовували інформацію «Державного реєстру ЛЗ України» щодо ліків для місцевого застосування у стоматології, які згідно класифікаційної системи АТС належать до групи ЛЗ А01А «Засоби для застосування в стоматології» і складають підгрупу А01АD «Інші засоби для місцевого застосування в стоматології»¹.

При вивченні номенклатури ФЗ аналізу надавали також дані довідника «Компендіум» (2010 р.), Державного формуляру ЛЗ (1 вид.), згідно яких зазначено призначення пацієнтам ліків, що належать до інших груп: D03A «Препарати, що сприяють загоюванню ран» (підгрупа D03AX «Інші препарати, що сприяють загоюванню» та D08A «Антисептичні та дезінфікуючі засоби» (підгрупа D08AX10 «Різні препарати»)^{1,3,4,6,11}. У ході досліджень застосовано методи сучасного інформаційного пошуку, бібліографічний, системний, порівняльного аналізу, логічний та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. На підставі аналізу інформаційних джерел у табл. 1 зведені дані щодо вітчизня-

них та іноземних стоматологічних ФЗ місцевої дії, представлених на ФР України, та означено склад їх діючих речовин і спосіб застосування, а у табл. 2 – відображені моноза-

соби рослинного походження для лікування стоматологічних захворювань, які постачають лише фармацевтичні підприємства України.

Таблиця 1. Стоматологічні ФЗ місцевої дії на ФР України

№з/п	Назва ЛЗ / фірма-виробник, країна	Склад діючих речовин	Спосіб застосування
1	2	3	4
1.	Альтанова мазь, ЗАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», Україна	1 г мазі містить 20,0 мг альтану і 30,0 мг диметилсульфоксиду	Введення у пародонтальні кишені в поєднанні з аплікаціями мазі на ясна (15–20 хв.) щодня 10 днів після усунення місцевих травматичних чинників ураження тканин.
2.	Ангінофіт, збір, ЗАТ «Ліктрави», Україна	100 г збору містять родовика кореневища з коренями – 17,0 г, живокосту корені – 17,0 г, бузини чорної квітки – 17,0 г, шавлії листя – 17,0 г, чебрецю трава – 17,0 г, евкалипта прутовидного листя – 15,0 г	Зовнішньо настій (у теплому вигляді) для полоскання РП 4–5 разів на день) при запальних захворюваннях – гінгівіт, пародонтит, афтозні ураження ротової порожнини.
3.	Дентінокс-гель Н, гель для ясен, «Dentinox Gesellschaft für pharmazeutische Präparate Lenk & Schuppan», Німеччина	1 г гелю містить ромашки настій 150,0 мг, лідокаїну гідрохлориду 3,4 мг, полідоканолу 600 (макрогол лаурилефір) 3,2 мг	Аплікації гелю (нанесення паличкою з ватою на ясна в місце прорізування зуба краплі гелю, розміром з горошину) 2–3 рази на добу при прорізуванні молочних зубів (подрознення ясен, запалення, біль).
4.	Зубні краплі, ВАТ «Фітофарм», Україна	1 мл ЛЗ містить: олії м'яти перцевої (в перерах. на 50% ментол) 31,0 мг, камфори 64,0 мг, валеріани настійки (1:5) до 1 мл	Ватний тампон, змочений 2–3 краплями ЛЗ, закладають у каріозну порожнину зуба на 5–10 хв. (для усунення болю зубів у разі карієсу та карієсу, ускладненого пульпітом).
5.	Зубні краплі, ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика», ТОВ «Тернофарм», Україна	1 мл ЛЗ містить олії м'яти перцевої 0,031 г, камфори 0,064 г, настійки валеріани до 1 мл	
6.	Елекасол, збір, ЗАТ «Ліктрави», Україна	100 г збору містять: трави причепи – 10,0 г, квітів ромашки – 10,0 г, коренів солодки – 20,0 г, листя шавлії – 20,0 г, листя евкалипта прутовидного – 20,0 г, квітів нагідок – 20,0 г	Місцево – настій для полоскання, зрошень при запальних захворюваннях РП.
7.	Камідент-Здоров'я, гель, ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», Україна	1 г гелю містить лідокаїну гідрохлориду 20,0 мг, настійки квіток ромашки в етанолі 70% (1:8,5) – 200 мг, тимолу 1 мг	Смужку гелю (0,5 см) наносити на болюче або запалене місце тричі на день, злегка масажуючи. Лікування легких форм ураженя ясен та СОПР, інфекційного генезу, губ разом із утворенням пухирців, гінгівітами та глетчерною еритемою. Симптоматичне лікування подразнень, гіперчутливості та/або подразнення слизової оболонки внаслідок використання зубного протезу. Запобігання болю та дискомфорту, спричинених прорізуванням зубів, ортодонтичними процедурами.
8.	Камістад®-гель, «Stada Arzneimittel AG», Німеччина	1 г гелю містить лідокаїну гідрохлориду моногідрату 20,0 мг, настійку квітів ромашки (1:5,5) 200,0 мг, тимолу 1,0 мг	
9.	Камістад®-гель Н, «Stada Arzneimittel AG», Німеччина	1 г гелю містить: лідокаїну гідрохлориду моногідрату 20,0 мг, екстракт квітів ромашки 185,0 мг (1:4,5)	
10.	Мараславін®, розчин гінгівальний, АТ «Софарма», Болгарія	100 мл рідини містять: чорного перцю – 0,6 г, гвоздики – 2,0 г, кореневищ імбиру – 2,4 г, полину понтійського – 2,4 г, чаберу садового – 0,4 г, винного оцту 6% – 16,0 г, хлориду амонію – 2,5 г	Полоскання РП ЛЗ по 10–15 мл (при хронічному пародонтиті, у післяопераційний період після хірургічного лікування пародонтиту, у комплексній терапії парадонтальних захворювань) протягом 2–3 місяців з інтервалами (17–20 сеансів на місяць).
11.	Ротокан, рідина, Державне підприємство «Експериментальний завод медичних препаратів ІБОНХ НАН України», Україна	1 мл рідини містить екстракт рідкий (співвідношення сировини до екстрагенту 1:1): ромашки – 0,50 мл, календули – 0,25 мл, деревію – 0,25 мл	В ясеневі кишені при пародонтозі вводять на 20 хв. тонкі турунди, добре змочені приготовленим розчином (5 мл ЛЗ на 1 склянку теплої води) щоденно або через день (4–6 разів). При стоматитах – у вигляді аплікацій тривалістю 15–20 хв. або ротових ванночок з такого ж розчину тривалістю 1–2 хв. Застосовують 2–3 рази на день протягом 2–5 днів.
12.	Ротокан, рідина, ВАТ «Лубнифарм», Україна	1 флакон містить екстракт (1:1) із ЛРС: квіток ромашки, квіток нагідок, трави деревію (2:1:1) – 55 мл або 110 мл	

Продовження табл. 1			
1	2	3	4
13.	Сангвіртрин, розчин для зовнішнього застосування, ЗАТ «Фармцентр ВІЛАР», Російська Федерація	1 флакон 50 мл ЛЗ містить сангвіртрину в перерахуванні на 100% речовину 0,1 г	Введення в ясенні кишені на 20 хв. турунд, змочених 0,2% розчином щоденно або через день при пародонтиті, афтозному стоматиті, виразково-некротичному гінгівостоматиті (4–6 процедур). Аплікації на зону ураження 2–3 рази на добу (2–5 діб) при стоматитах різної етіології, дітям - полоскання теплим розчином (1:40) (старше 5 років) або змазування слизової (до 5 років).
14.	Стоматофіт, розчин для ротової порожнини, «Фітофарм Кленка С.А.», Польща	100 г розчину містять екстракт рідкий (0,65:1) із суміші сировини: квіток ромашки 13,0 г, кори дуба 13,0 г, листя шавлії 13,0 г, трави арніки 6,5 г, кореневища айру 6,5 г, трави м'яти перцевої 6,5 г, трави чебрецю звичайного 6,5 г	Полоскання РП 3–4 рази на добу 15% водним розчином ЛЗ (10 мл ЛЗ розчинити у 1/4 склянки води) при лікуванні запальних захворювань СОПР та пародонту – гінгівіту, пародонтиту, стоматиту, глоситу, у т.ч. спричинених дріжджоподібними грибами.
15.	Стоматофіт А, розчин для ротової порожнини, «Фітофарм Кленка С.А.», Польща	100 г розчину містять 50 г екстракту рідкого (0,65:1) із суміші сировини: квіток ромашки 6,5 г, кори дуба 6,5 г, листя шавлії 6,5 г, трави арніки 3,25 г, кореневища айру 3,25 г, трави м'яти перцевої 3,25 г, трави чебрецю звичайного 3,25 г, анестезину 2,0 г	Зовнішньо обробляти уражені ділянки мінімум 3 рази на день. Застосування: запальні захворювання СОПР та пародонту – гінгівіт, пародонтит, стоматит, глосит, у т.ч. спричинених дріжджоподібними грибами. Тривалість терапії залежить від клінічного ефекту та характеру комплексної терапії.
16.	Фітодент®, настояшка, ВАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», Україна	100 мл ЛЗ містять настояшки (1:10), отриманої із суміші ЛРС: кореневища айру – 2,0 г, квітки нагідок – 1,5 г, листя кропиви – 1,0 г, квітки ромашки – 1,0 г, плоди софори японської – 2,0 г, трава чистотілу – 1,5 г, плоди шипшини – 1,0 г	Полоскання, промивання, зрошення РП розчином (1 частина ЛЗ на 1–2 частини води, або 1 ч. л. ЛЗ на 1/4 склянки води) 3–5 разів на день по 5 хв., ротові ванночки по 2–3 хв. при стоматитах, пародонтиті I ст.; катаральному гінгівіті. Введення в ясенні кишені на 15–20 хв. турунд, змочених водним розчином (1:1) 1–2 рази на день по 15–20 хв., аплікації протягом 12–14 днів.
17.	Фітокан-ГНЦЛС, рідина, ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС», Україна	1 флакон містить: екстракт рідкий (1:1) із ЛРС: квіток ромашки, квіток нагідок, трави деревію (2:1:1)	У вигляді аплікації з розчину (5 мл ЛЗ на 200 мл теплої води) на 15–20 хв. або ротових ванночок з такого ж розчину тривалістю 1–2 хв. 2–3 рази на день протягом 2–5 днів при хворобах СОПР.
18.	Фітосепт, розчин для ротової порожнини, ВАТ «Фітофарм», Україна	1 мл ЛЗ містить перцю стручкового настояшки (1:10) 0,025 мл	Для полоскання РП при пародонтозі, при болю зубів (1 ч.л. ЛЗ розводять у 200 мл теплої кип'яченої води).
19.	Хлорофіліпт, розчин олійний, ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС», Україна	100 мл розчину містять: екстракту хлорофіліпту густого – 2,0 г	У вигляді аплікацій на уражену ділянку СОПР та на ясна, інстиляції в пародонтальні кишені.
20.	Хлорофіліпт, розчин олійний, «Артеріум», Корпорація «Галичфарм», Україна	1 мл ЛЗ містить хлорофіліпту екстракту густого у перерахуванні на 100% вміст сухої речовини 20,0 мг	
21.	Хлорофіліпт, розчин спиртовий, ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС», Україна	1 мл розчину містить: екстракту хлорофіліпту густого у розрахунку на 100% вміст сухої речовини 10 мг	Полоскання РП на етапі проведення первинного пародонтологічного лікування, місцево у вигляді аплікацій у розведенні 1:10 на ясна та інстиляцій у пародонтальні кишені. Тривалість – 10 сеансів.
22.	Хлорофіліпт, розчин спиртовий, «Артеріум», Корпорація «Галичфарм», Україна	100 мл розчину містять: хлорофіліпту екстракту густого – 1,0 г	
23.	Шавлія, таблетки для смоктання, «Natur Product France», Франція	1 таблетка містить: екстракту шавлії – 12,5 мг, олії шавлії – 2,4 мг	Приймати по 1–2 таблетки кожні 2–3 год., розсмоктуючи у роті при запальних захворюваннях РП, стоматитах, гінгівітах.

Таблиця 2. Монозасоби вітчизняного виробництва у терапії стоматологічних захворювань

№	Назва ЛЗ	Фірма-виробник	Застосування
1	2	3	4
1.	Звіробою трава	КП Київської ОР «Фармацевтична фабрика»	Зовнішньо у вигляді настою для полоскання РП при запальних процесах (гінгівіти, стоматити).
2.	Звіробою трава	ТОВ «Панацея», м. Краматорськ	
3.	Звіробою трава	ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», м. Запоріжжя	

Продовження табл. 2				
1	2	3	4	
4.	Звіробою трава	ТОВ «Фітолік», м. Івано-Франківськ	Зовнішньо у вигляді настою для полоскання при стоматитах, гінгівітах, ерозивно-виразкових ураженнях РП 3–4 рази на день.	
5.	Звіробою трава	ЗАТ «Ліктрави», м. Житомир		
6.	Звіробою трава	ВАТ «Лубнифарм», м. Лубни		
7.	Шавлії листя	ТОВ «Панацея», м. Краматорськ		
8.	Шавлії листя	ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», м. Запоріжжя		
9.	Шавлії листя	ЗАТ «Ліктрави», м. Житомир		
10.	Шавлії листя	ТОВ «Фітолік», м. Івано-Франківськ		
11.	Шавлії листя	ВАТ «Лубнифарм», м. Лубни		
12.	Шавлії листя	КП Київської ОР «Фармацевтична фабрика»		
13.	Шавлії листя	ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика», ТОВ «Тернофарм»		
14.	Дуба кора	КП Київської ОР «Фармацевтична фабрика»		Зовнішньо у вигляді відвару при стоматитах, гінгівітах, пародонтитах, пародонтозах, запальних захворюваннях РП (полоскання 6–8 разів на день).
15.	Дуба кора	ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», м. Запоріжжя		
16.	Дуба кора	ЗАТ «Ліктрави», м. Житомир		
17.	Дуба кора	ТОВ «Фітолік», м. Івано-Франківськ		
18.	Дуба кора	ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика», ТОВ «Тернофарм»		
19.	Евкалипта листя	ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», м. Запоріжжя	Зовнішньо у вигляді настою для полоскання (1 ст.л. настою на 200 мл кип'яченої води) при стоматитах, гінгівітах 3–4 рази на день.	
20.	Евкалипта прутковидного листя	КП Київської ОР «Фармацевтична фабрика»		
21.	Евкалипта прутковидного листя	ЗАТ «Ліктрави», м. Житомир		
22.	Евкалипта прутковидного листя	ВАТ «Лубнифарм», м. Лубни		
23.	Софори японської настойка	ВАТ «Фітофарм», м. Артемівськ	Полоскання розчином - 1 ч.л. на склянку води при запальних процесах РП.	
24.	Софори японської настойка	ТОВ «ДКП «Фармацевтична фабрика», м. Житомир		
25.	Софори японської настойка	ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», м. Запоріжжя		
26.	Календули настойка	ДП «Агрофірма «Ян» ПП «Ян», с. Немиринці (Житомирська обл.)	Полоскання РП розчином – 1 ч.л. на склянку теплої кип'яченої води при запаленні СОПР, ясен.	
27.	Календули настойка	ВАТ «Лубнифарм», м. Лубни		
28.	Календули настойка	ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола», м. Запоріжжя		
29.	Евкалипта настойка	КП Київської ОР «Фармацевтична фабрика»	У вигляді полоскання (10–15 кр. настойки на 200 мл теплої кип'яченої води) при запальних захворюваннях РП (гінгівіт, стоматит).	
30.	Евкалипта настойка	ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика», ТОВ «Тернофарм»		
31.	Евкалипта настойка	ТОВ «ДКП «Фармацевтична фабрика», м. Житомир		
32.	Евкалипта настойка	ВАТ «Фітофарм», м. Артемівськ		
33.	Евкалипта настойка	КП «Луганська обласна «Фармація», Фармацевтична фабрика		
34.	Евкалипта настойка	ЗАТ «Ліки Кіровоградщини», м. Кіровоград		
35.	Евкалипта настойка	ВАТ «Лубнифарм», м. Лубни		
36.	Каланхоє сік	ВАТ «Біофарма», м. Київ		
			Аплікації по 20 хв. при гострому гінгівіті, афтозному стоматиті (3–4 рази на добу 8–15 днів).	

За даними табл. 1 та 2 визначаємо, що вітчизняне виробництво забезпечують 19 підприємств, які виробляють 86,45% ФЗ для застосування у стоматологічній практиці. Серед закордонних країн-постачальників пропонують на ФР України ЛЗ Німеччина (5,08%), Польща (3,40%), Болгарія (1,69%), Франція (1,69%), а з країн ближнього зарубіжжя – Росія (1,69%). Серед вітчизняних виробників превалюють ліки ВАТ «Лубнифарм» (м. Лубни), ЗАТ «Ліктрави» (м. Житомир), ЗАТ Фармацевтична фабрика «Віола» (м. Запоріжжя) – по 6 позицій; КП Київської обласної ради «Фармацевтична фабрика» (м. Київ) – 5 ЛЗ;

ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика» (м. Тернопіль), ТОВ «Тернофарм» (м. Тернопіль) та ВАТ «Фітофарм» (м. Артемівськ) – 4, а ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС» (м. Харків) та ТОВ «Фітолік» (м. Івано-Франківськ) – по 3 ФЗ.

З точки зору широти застосування представників окремих родин, за даними табл. 1, 2 було проаналізовано вихідні рослини, ЛРС або комплекси біологічно активних речовин яких входять до складу ФЗ місцевої дії для терапії захворювань пародонту та СОПР. На рис. 1. представлено родини лікарських рос-

лин, які застосовуються у виробництві ФЗ для стоматології.

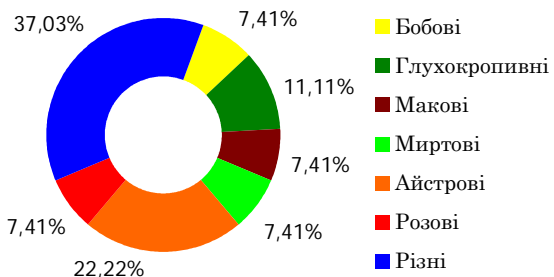

Рис. 1. Родини ЛР, які застосовуються у виробництві ФЗ для стоматології

Результати проведеного дослідження засвідчили, що у складі означених ЛЗ провідне місце належить представникам родин айстрових (22,22%) та глухокропивних (11,11%), друга позиція – у родин бобових, розових, миртових і макових (по 7,41% відповідно). Група «Різні» склала решту 37,03%. Вона налічує 10 родин (шорстколисті, товстолисті, жимолостеві, березові, звіробійні, ароїдні, кропивові, імбирні, валеріанові, букові), представники яких маловживані.

Наступним кроком було визначення частоти використання ЛР, яку обчислювали окремо для вітчизняних (рис. 2) та закордонних (рис. 3) фірм-виробників.

Отже, у вітчизняному виробництві за частотою включення до складу ЛЗ домінують наступні ЛР: евкаліпт прутовидний, шавлія лікарська, нагідки лікарські, ромашка лікарська, звіробій звичайний, дуб звичайний (рис. 2).

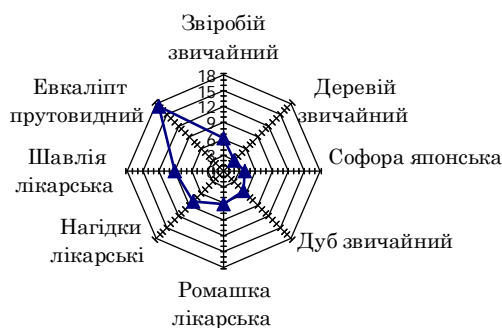

Рис. 2. Діаграма частоти використання ЛР, ЛРС яких є складовою вітчизняних рослинних ЛЗ

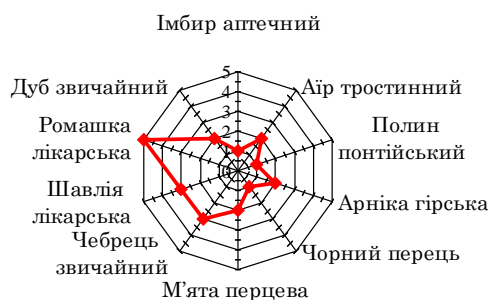

Рис. 3. Діаграма частоти використання ЛР, ЛРС яких є складовою ФЗ іноземного виробництва

У складі закордонних ФЗ (рис. 3) безперечним лідером є ромашка лікарська, яка є і у складі ЛЗ вітчизняного виробника, але серед інших ЛР займає лише 4 позицію. Також на чільному місці – шавлія лікарська, яка за частотою використання і у вітчизняному виробництві ФЗ не на останньому місці. Продовжує низку ЛР іноземних засобів чебрець звичайний, аір тростинний, дуб звичайний, м'ята перцева та арніка гірська.

Висновки:

1. На основі аналізу асортименту лікарських засобів рослинного походження, які використовуються місцево для лікування запальних захворювань пародонту та слизових оболонок порожнини рота на фармацевтичному ринку України, встановлено, що 86,45% фітозасобів для застосування у стоматологічній практиці пропонують на внутрішній фармацевтичний ринок 19 вітчизняних підприємств.
2. Дослідженням доведено, що у складі лікарських засобів рослинного походження домінуюче місце належить представникам родин айстрових та глухокропивних. Означено також найбільш вживану лікарську рослинну сировину, яка є складовою рослинних композицій вітчизняного та іноземного виробника. Безперечний

- лідер за частотою використання у закордонних фітозасобах – ромашка лікарська, а у складі рецептур українських виробників чільне місце займають евкаліпт прутовидний, шавлія лікарська та нагідки лікарські.
3. На підставі вищенаведеного встановлено, що при лікуванні захворювань ротової порожнини не втрачає своїх позицій фітотерапія. Отже, при наявності потужного вітчизняного виробника доцільними є дослідження зі створення нових засобів для стоматології, при розробці складу яких необхідно приділяти увагу маловживаним у виробництві фітозасобів видам лікарської рослинної сировини, враховувати їх різнобічні фармакологічні властивості та розглядати можливі ефек-

тивні комбінації з метою збільшення арсеналу існуючих ліків для надання сто-

матологічної допомоги.

Література:

1. Державний реєстр лікарських засобів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/>
2. *Калиняк М.О.* Аналіз стану лікарського забезпечення при захворюваннях пародонту в Україні / *М.О. Калиняк* // Фармац. журн. – 2009. – № 2. – С. 32-40.
3. Компендиум 2010 – лекарственные препараты / Под. ред. *В.Н. Коваленко, А.П. Викторова*. – К.: МОРИОН, 2010. – 2240 с.
4. *Коротков А.* Фармкласс: стоматологический ассортимент / *А. Коротков* // Российские аптеки. – 2011. – № 3. – С. 44-48.
5. *Куррин П.В.* Использование «Стоматофита А» при лечении заболеваний пародонта и СОПР / *П.В. Куррин* // Стоматолог. – 2011. – № 3 (153). – С. 34-42.
6. *Мазур І.П.* Фармакологічні засоби для місцевого лікування тканин пародонту / *І.П. Мазур, В.А. Пєредрій, С.В. Дулько* // Современная стоматология. – 2010. – № 5. – С. 47-52.
7. Об использовании фитопрепаратов в детской стоматологической практике / *Б.В. Трифонов, С.Н. Гонтарев, И.С. Гонтарева, Я.В. Луценко* // Вестник АМТН. – 2010. – №1(4). – С. 42-44.
8. *Олійник Н.О.* Вплив альтанової мазі на стан кісткової тканини пародонта щурів при травматичному пародонтиті / *Н.О. Олійник, С.Ю. Чечотіна* // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2009. – Т. 9, № 4 (28), ч. 3. – С. 210-211.
9. Применение сорбента и фитотерапии в комплексном лечении воспалительных заболеваний пародонта у женщин с ранним гестозом / *С.В. Чуйкин, У.Р. Хамадьянов, К.А. Пупыкина* [и др.] // Уральский медицинский журнал. – 2007. – № 3. – С. 61-66.
10. *Чаленко Ю.* Применение фитотерапевтических средств в комплексном лечении заболеваний пародонта / *Ю. Чаленко* // Ліки України. – 2003. – № 1. – С. 24-27.
11. Rx-index – класифікатор лікарських препаратів – К.: Видавничий дім «Фармацевт Практик», 2010. – 1136 с.
12. In vitro antioxidant potential of medicinal plant extracts and their activities against oral bacteria based on Brazilian folk medicine / *W.S. Alviano, D.S. Alviano, C.G. Diniz* [et al.] // Arch. Oral. Biol. – 2008. – Vol. 53. – P. 545-552.

УДК 615.32 : 616.31

ФИТОПРЕПАРАТЫ В СТОМАТОЛОГИИ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ СОЗДАНИЯ

Л.И. Шульга

*Институт повышения квалификации специалистов фармации,
Национальный фармацевтический университет, г. Харьков, Украина*

Резюме: Проведен анализ ассортимента фитопрепаратов для местного применения в терапевтической стоматологии на фармацевтическом рынке Украины. Определены лекарственные растения, которые чаще других используются в производстве отечественных и зарубежных средств. Обозначены перспективы создания новых препаратов на основе лекарственного растительного сырья.

Ключевые слова: фитопрепараты местного действия, терапевтическая стоматология, лекарственное растительное сырье.

UDC 615.32 : 616.31

HERBAL REMEDIES IN DENTISTRY: CURRENT STATUS AND PERSPECTIVES OF MAKING

L.I. Shulga

*Institute of Pharmacy Professionals Qualification Improvement,
National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine*

Summary: The assortment analysis of topical herbal medicines in therapeutic dentistry in the Ukrainian pharmaceutical market was performed. The medicinal plants, which are the most commonly used in manufacturing of Ukrainian and foreign dental medicines, are defined. The perspectives of new preparations creation on the basis of medicinal plant raw materials are outlined.

Keywords: topical herbal remedies, therapeutic dentistry, medicinal plant raw materials.

Надійшла до редакції 19.12.2011 р.

ISSN 2070-3112

«Клінічна фармація, фармакотерапія та медична стандартизація»

2011, №3–4